

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

Да се Радивоје Л. Докић, писар прве класе среза врачарског, округа београдског, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26 фебруара 1905 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се д-р. Милутину Љ. Перишићу, лекару среза бр зопаланачког, округа крајинског, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. фебруара 1904 г. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за писара прве класе среза врачарског, округа београдског, Матију Тодоровића, писара друге класе нишког првостепеног суда и свршеног правника; и

за вршиоца дужности писара среза врачарског, округа београдског, у рангу писара начелства прве класе, Живојина К. Рашковића, цариника београдске царинарнице и свршеног правника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. фебруара 1905 г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јануару 1905. год.

Према званичним подацима окупних полицијских власти, у току месеца јануара тек. год. било је у Србији:

- 1. Убивстава 23
- 2. Детоубивстава 2

- 3. Нехотичних убивстава 4
- 4. Покушаја убивстава 7
- 5. Разбојништва 4
- 6. Силовања 1
- 7. Злонамерног поништаја туђих ствари 1
- 8. Паљевина 22
- 9. Опасних крађа 181
- 10. Тешких телесних повреда 3

Од изложених дела пронађено је: убивстава 19, детоубивстава 2, нехотичних убивстава 6, покушаја убивстава 5, разбојништва 4, силовања 2, паљевина 4, крађа 53, и тешких телесних повреда 3.

Није пронађено: убивстава 4, паљевина 18, злонамерни поништај туђих ствари 1 и крађа 128.

Највећи број убивстава извршен је помоћу ватреног оружја (14), а за остало употребљени су: секира, нож и кочеве. Нема ни један случај убивства помоћу тровања.

Посматрана према местима на којима су извршена, убивства ова јављају се: у срезу јасеничком округа смедеревског 3¹⁾, у срезу тамнавском 2, у срезу ресавском 2, у срезу рамском 2, у срезу јадранском 1, у срезу рајевском 1, у срезу парашинском 1, у срезу јасеничком округа крагујевачког 1, у срезу крагујевачком 1 (непронађено), у срезу неготинском 1, у срезу јабланичком 1, у срезу власотиначком 1, у срезу лесковачком 1, у срезу посавском округа београдског 1 (непронађено), у срезу космајском округа београдског 1 (непронађено), у срезу звишском 1, и у срезу моравском округа пожаревачког 1 (непронађено).

Није било ни једног убивства у Београду и овим окрузима: крушевачком, нишком, пиротском, рудничком, тимочком, тошничком, ужичком и чачанском.

Оба детоубивства извршена су у срезу студеничком.

Разбојништва је било: у срезу гружанском 1, у срезу орашском 1, у срезу јабланичком 1, и у срезу моравском округа пожаревачког 1.

Злонамерни поништај туђих ствари извршен је у срезу мачванском.

Паљевине су извршене: у срезу јадранском 2, у срезу трнавском 2 (1 пронађена), у срезу нишавском 1, у срезу мачванском 1, у вароши Пироту 1, у срезу десаотовачком 1, у вароши Куарију 1, у срезу ваљевском 1, у срезу колубарском округа ваљевског 1 (пронађена), у срезу тамнавском 1, у срезу млавском 1, у срезу кључком 1, у срезу брзопаланачком 1, у срезу јабланичком 1 (пронађена), у срезу орашском 1, у срезу јасеничком округа смедеревског 1 (пронађена), у срезу тимочком 1, у срезу зајечарском 1, у вароши Ужицу 1, и у Пожаревцу 1.

Вредност ових паљевина износи око 6500 динара.

Опасне крађе извршене су: у срезу бољевачком 11 (3 пронађене), у срезу мачванском 9 (2 пронађене), у срезу сврљичком 9, у срезу крајинском 8 (1 пронађена), у срезу љубићском 8, у срезу подунавском 7 (3 пронађене), у срезу космајском 6 (4 пронађене), у срезу гроцанском 6 (3 пронађене), у срезу орашском 6 (2 пронађене), у срезу беличком 6, у срезу млавском 6, у срезу пожаревачком 6 (3 пронађене) у срезу нишком 5 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа крагујевачког 5 (2 пронађене), у Београду 5 (2 пронађене), у срезу расинском 4 (све пронађене), у срезу тамнавском 4 (3 пронађене), у срезу неготинском 4, у срезу зајечарском 4, у срезу заглавском 3, у срезу моравском округа пожаревачког 3 (2 пронађене), у срезу звишском 3 (1 пронађена), у срезу ресавском 3, у Крушевцу 3 (1 пронађена), у срезу јасеничком округа смедеревског 2, у Смедереву 2 (обе пронађене), у срезу рамском 2 (1 пронађена), у срезу гружанском 2 (1 пронађена), у срезу жуписком 2 (1 пронађена), у срезу шимљском 2, у срезу лесковачком 2, у срезу жичком 2 (обе пронађене), у срезу рамском 2 (обе пронађене), у Пожаревцу 2,

¹⁾ Ноћу између 9. и 10. јануара тек. год. убијени су у Паланци: Илија Матић, трг., жена му Мара и слуга Васа Тијосављевић. Извршиоци ових убивстава, њих четворица, стрељани су 25 фебруара тек год. у Паланци.

у срезу јадранском 2, у срезу десиотова-
чком 2, у срезу подгорском 2 (1 прона-
ђена), у срезу трстеничком 2 (1 прона-
ђена), и по 1 у срезовима: ваљевском,
нишавском, качерском, таковском, морав-
ском округа нишког, оба цосавска, кљу-
чком, брзопаланачком, парафинском, ле-
вачком, темнићском, леценичком, крагује-
вачком, добричком, прокупачком, цоса-
вотамнавском, рађевском и пожешском.

Вредност свих ових крађа износи око
14.000 динара.

Поред изложеног, у току прошлог ме-
сеца извршено је у Србији још 14 само-
убистава и 2 покушаја самоубистава.

Самоубиства су извршена у овим ме-
стима: Београду 2, срезу трстеничком 2,
срезу бањском 1, срезу нишком 1, срезу
јабланичком 1, срезу расинском 1, срезу
бољевачком 1, срезу власотиначком 1,
срезу цосавском округа ваљевског 1, сре-
зу жичком 1, срезу млавском 1 и у Кру-
шевцу 1.

Од ових самоубистава њих 6 извршена
су помоћу вешања, 4 помоћу ватреног
оружја, 1 даљењем у води, 1 тровањем, 1
бријачем, и најзад 1 самоубица (жена) у
наступу душевног обољења подио је своје
хаљине гасом и запалио.

Узроци са којих су ова самоубиства
извршена леже у болести за 6 случаја и
у рђавом: домаћем животу за 2 случаја;
за осталих 6 случаја узроци су непознати.

Оба покушаја самоубистава извршена
су у Београду.

Општи преглед до сада изложених дела
по окрузима био је овакав:

Текући број	О К Р У З И	ОКРУЗИ											
		Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Зломерни поништаји туђих ствари	Палежине	Опасне крађе	Тешке телесне повреде	Самоубиства	Покушаји самоубистава
1	Округ београдски	2	—	—	—	—	—	—	—	13	1	—	—
2	» ваљевски	2	—	—	2	—	—	—	3	8	—	1	—
3	» врањски	3	—	—	—	1	—	—	1	4	—	2	—
4	» крајински	1	—	—	1	—	—	—	2	14	—	—	—
5	» крагујевачки	2	—	1	—	1	1	—	—	9	—	—	—
6	» крушевачки	—	—	—	1	—	—	—	—	11	—	4	—
7	» моравски	3	—	—	—	—	—	—	2	14	—	—	—
8	» нишки	—	—	—	1	—	—	—	—	15	—	2	—
9	» пиротски	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
10	» подрински	2	—	—	—	—	—	1	3	13	—	—	—
11	» пожаревачки	5	—	—	—	1	—	—	2	22	—	1	—
12	» руднички	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—
13	» смедеревски	3	—	1	—	1	—	—	2	17	—	—	—
14	» тимочки	—	—	—	—	—	—	—	2	18	1	1	—
15	» топлички	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
16	» ужички	—	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—
17	» чачански	—	2	1	—	—	—	—	2	2	1	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	2	—	—	—	—	5	—	2	2
Свега:		23	2	4	7	4	1	1	22	181	3	14	2

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског одељења Министарства
Унутрашњих Дела, 25. фебруара 1905. год. Бр. 204.

СТРУЧНИ ДЕО

ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ У СРБИЈИ

(1793 — 1869)

II

Полиција у Београдском Пашалуку за време Турака

(1793 — 1804)

(НАСТАВАК)

3

Општи карактер власти код Турака, као и код свију на-
рода на првome ступњу образовања, био је верозаконски. У
корану — закону Пророковом — који садржи прописе рели-
гиозне, моралне и социјалне, и сунни, у којој су скупуљени са-
вети Пророкови и његових ученика,¹⁾ лежи основ и полициј-
ској и судској власти код мусломана.

Задатак турске полиције у Београдском Пашалуку, према
овоме, није се састојао само у спречавању забрањених радњи,
већ и у заповедању да се врши оно што коран и суна наређују.

Поред чисто верских прописа за мусломане, у обим ових
наређења долазиле су још и одредбе о разлици између мусло-
мана и неверника, о којима су не само полицијске власти,
већ и сви Турци у опште морали водити рачуна.

Нас се искључиво тичу ове одредбе, а оне су изложене
у књигама Мавгердија, бив. багдадског судије, и састоје се
из ових 12 тачака:²⁾

¹⁾ L' empire de Turquie par Xavier Heuschling, Paris, 1860.

²⁾ Грађа за Историју Краљевине Србије од браће Петровића, књига I,
страница 4.

1. Баури се не смеју корану ругати, нити га смеју мењати
2. Не смеју Пророка ружити нити лажовом називати;
3. Не смеју ислам посвати;
4. Не смеју се женити мусломанкама;
5. Не смеју мусломане од ислама одвраћати;
6. Не смеју помагати непријатељима ислама;
7. Баури се морају по оделу разликовати од мусломана;
8. Куће ђаурске не смеју бити више од мусломанских;
9. Не сме да се чује ни звук њихових звона, ни глас њихов кад читају свете књиге, нити смеју јавно говорити о Месији;
10. Не смеју јавно ни вино да пију, ни свињско месо да једу, нити да се крсте и крстове показују;
11. Своје умрле морају сарањивати тајно; није допуштено да их јавно жале, и
12. Не смеју јахати ни коње ни камиле, већ само мазге и магарце.

Примена последњих 6 тачака није била обвезна, већ је зависила од увиђавности, или боље рећи одвоље Турака. На овај начин оне су биле врло zgodно средство за највеће злоупотребе, и увек оправдан разлог да се раја гони и понижава.

Да су изложене одредбе примењиване и према Србима у Београдском Пашалуку, па још и са извесним додацима, сведоче ови речи Вукови:¹⁾

„Зато раја не само не смеје носити зелене боје, него ни онако лијепа аљина, као што су у Турака, н. пр. шалова око глава, тока, долама, особито везени сребром и златом. На неким мјестима раји није слободно носити ни црвени фесова, ни јеменије, у Цариграду само бератлије смеју носити жуте ме-

¹⁾ Даница за 1828. год. стр. 87—88.

стве и ашиче. Тако се раји не пристоји имати ни *лијеану кућу*, као што је Турска, или још љепшу; ни добра и лијена *коња*; и сами природни дарови н. пр. *лијеан лице*, велики лијепи *бркови*, не гледају се радо у раје. *Сабље* раји ни пошто није слободно носити: пиштоље и дуге пушке и велики ножеви истина допуштају се, само да нијесу оковани сребром или онако лијепи и наочити као у Турака; али опет кад се дође у град или у варош, или се у селу изиђе пред господу турску, ваља дугу пушку и велики нож оставити, а пиштоље за леђа гурнути или гуњем заклонити. Не само кад иоле какав турски поглавица или зликовац иде сокаком, раја мора да устаје на ноге; него и најгорему Турчину раја мора с пута сврнути, макар и у блато до кољена. Не само што раја не смеје кроз град ни кроз варош јаати, него и у пољу кад сретне Турчина, ваља да сјаши, или да пита, јели слободно јаати (на тако питање ђекоји одговара: »јаши море«, а ђекоји: »сјаши, крсте! закон ти«). Сваки Турчин смеје ришћанину псовати и оца и мајку, и вјеру и душу, и крст и пост; а ришћанин Турчину не смеје то ни једно за главу.... Истина да сваки Турчин свагда не смеје Србина убити јавно; али ударити чибуком или штапом, томе суда нема, као ни псовки.

Изложени правни положај Срба у Београдском Пашалуку знатно је побољшан год. 1793. После ратова са Аустријом и Русијом, а без сумње и под утицајем Капетан Кочине крајине, издат је царски хатишериф о новом уређењу Београдског Пашалука, којим је Србима зајемчена извесна *кнежинска самоуправа* у лицу *обркнезова*, који су стојали непосредно под пашом београдским, и повластицама да српске власти: *ови обркнезови и кметови сеоски* сами распоређују и купе порез од народа, као и да суде Србима у њиховим приватноправним односима. Не мања добит од овог царског хатишерифа била је и у томе, што је јаничарима и читлуксахибијама забранила повратак међу Србе, а они су управо и били ти, који су раји највише јада задавали.

Дужности полиције у Београдском Пашалуку за ово време вршили су *муселими, обркнезови и сеоски кметови*.

Као год и све остале чиновнике у пашалуку, тако је и муселиме постављао београдски везир независно од султана. Разуме се већ, да су само Турци могли бити постављени за муселиме. Поред овог услова, од муселима се још захтевало да буду спремни за своју службу, да знају све што је по корану и сунни забрањено неверницима, и да буду стални и правични. Овај последњи услов, као што ћемо доцније видети, ретко је кад био остварен у пракси.

Поред обављања чисто полицијских дужности, муселими су још и судили омање ствари, водили истраге, извршивали судске (кадијине) пресуде, и пазили на све што се у њиховом крају ради, па о томе подносили извештај везиру. Свака нахија — Београдски Пашалук у ово време био је подељен на 12 нахија — имала је свога муселима, који је становао у главном нахијском граду, и одатле управљао целом нахијом. Положај муселима, према овоме, био је доста сличан положају данашњих окружних начелника.

Поред муселима, као представник турске власти у свакој нахији налазио се и по један *кадија* за чисто судске ствари, а по већим варошима и *муфтије* за расправљање спорова сумњиве природе, које кадије не би могле расправити.

Ни муселим ни кадија нису имали никакве сталне плате од турске државе, већ су шта више морали и своја места закупљивати. Издржавали су се тобож од судских такса и прихода од казни, а у ствари од глобе и мита. Да би увећали своје приходе, односно створили прилику за глобе, мо-

рали су, сасвим природно, тежити да у народу буде што више тужби и криваца.

»Кад кадија — вели Вук у већ поменутој својој Даници — оће кога из села да позове к себи, он по *кадинцу*¹⁾ пошаље *мураселу*²⁾ по њега. Ко не ћедне с кадинцем доћи, он је одметник, и нема му другог спасенија, него бјежати у ајдуке; а ко дође, он, осим свега осталог, ваља кадинцу да плати *ајактерију* (као попутину). По праву ваљало би, да муселими не чине сами ником ништа без кадије, но будући да је кадија само учен човек, доста пута и издалека откуда, а муселими све војници и пашини љубимци, којима паша за заслуге та места даје; зато они слабо и маре за кадију, него чине сами што им је воља, а особито кад су у земљи какве буне и метежи.»

При свем овом нису били ретки случаји, да је паша по тужби народа збацивао неваљале кадије и муселиме. Прота Матеја Ненадовић у својим познатим Мемоарима помиње, да је само у Ваљеву промењено око 18 муселима и кадија за време од 1793—1804 год.

Полицијску власт по кнежинама и селима, обављали су *обркнезови и кметови*.

Кад су се под Турцима и сеоски кметови назвали кнезовима, онда су први — који су под собом имали читаве кнежине, а по неки и нахије — за разлику од ових других названи *обркнезовима* или *вилајетским кнезовима* (по турски баш-кнезовима, што значи главним кнезовима³⁾).

Сеоске кметове постављало је и збацивало село, а обркнезови су у прва времена постављани царским бератима; доцније их је сам народ бирао на збору сеоских кметова и угледнијих људи.

Обркнезови су били главе народа својих кнежина. Што год су Турци имали да траже од народа, или народ од њих, то је све ишло преко обркнезова, који су, поред управне власти, имали права још и да суде Србима за омање ствари. По тврђењу проте Ненадовића, Срби су врло ретко долазили у додир са турским судовима ради расправљања својих приватноправних односа и међусобних распри, пошто су у већини случаја те ствари, под утицајем старешина и свештенства, свршавали путем поравнања.

Као год што су *обркнезови* били главе од нахија или кнежина, тако су и кметови били главе од села.

За кметове су обично бирани поштени, паметни и речити људи. Дужност им је била да објављују народу уредбе и заповести виших власти, затим да се старају о поретку и сигурности у својим селима, да купе порез, и да суде парничарима када их ови буду позвали, као нпр. у случајима деобе, потрице и т. д. Доцније, за време кнеза Милоша, власт њихова била је много већа, јер су могли кажњавати људе затвором и бојем (до 10 штапа⁴⁾).

Ну најважнија дужност и обркнезова и кметова у односу према Србима састојала се у томе, да их штите од несавесних турских власти и сваког неправедног гоњења. На овом пољу они су се јављали као природни заступници и браниоци својих сељана. Кад би кога Турци затворили, крива или права, онда би обркнез, а према потреби и цело село, из кога је затворени, ишли и молили за њега, и ова молба ретко је кад остајала без успеха. Нису ретки случаји, да су на овај начин и највећи кривци спасавани, ако су се само обркнез и сељани за њих заложили. Противно овом, за кога би они изјавили да је крив, и да га више не примају у своју средину, тај је извесно био изгубљен.

1) Служитељ.

2) Позив.

3) Вуков Речник III. издање, стр. 239.

4) Вуков Речник стр. 287.

Треба још знати, да се за сваког кривца плаћала муселиму или кадији извесна сума новаца, која је зависила од величине кривце и стања окривљеног лица. Ово у ствари није било ништа друго до откупљивање, које се на крају крајева свршавало погодбом.

Леп пример о овом откупљивању, као и о карактеру и поступку муселима, износи нам прота Ненадовић у својим Мемоарима (стр. 42 и 43).

„У Ваљево — пише прота — бејаше Муселим Асан-Ага из Сребрнице, и хоће народ да глоби, но мој му отац не да: Асан-ага нађе четири Турчина, обрекне им дати новаца да убију мог отца, а он оде у Сребрницу кући, да се при том убиству не нађе. Мој отац дође у Ваљево баш на чисту среду. Она четири Турчина оду и заседну сат од Ваљева у шуму крај пута којим се он мора вратити. Једноме рекну: удри ти кнежева азнадара Живка, а нас ћемо тројица кнеза. Кад мој отац наиђе покрај заседе, онај један Турчин опали и Живка убије, но они други промаше мога отца и незгоде га, већ побегну у поток пак у Ваљево. Кад мој отац дође кући, сазове кметове, и каже им: браћо метите другога кнеза, ја више нећу, видите сами да су Турци наумили мене убити. Пуцаше на мене једанпут, Бог ме сачува, сад ово други пут и момка ми убише, а мене Бог и опет сачува, трећи пут они ће другачије радити. Затим после малог разговора метну Митра Калабу за кнеза. Дође Асан-ага из Сребрнице, и кад види да није кнез погинуо и да ће се његово коварство одкрити, а он повата оне Турке и у Ваљево ји подави да неби изказали. Нови кнез, Калаба, предузме вилајетске послове, али није био

вешт с Турцима поступати, за ползу сиротиње. Кад дође по обичају у Ваљево Муселиму, да пушта оне, које Турци као криве позатварају, и кад му Муселим по обичају рекне: *„Кнеже има твој један у аису, но пусти га, али ја оћу богме сто гроша глобе“*, а Калаба на то је обично одговарао: *„Ага, лепо се дрво на поле цела“*, на то је Муселим пристајао говорећи: *„Е, кнеже за твој атар донеси иедесет гроша, па да пуштим кривца“*, и тако колико год Муселим заште, а Кнез Калаба опет: *„лепо се дрво на поле цела“*. Тако је радио и за мале и за велике глобе, и свагда је половину попуштао. У томе су мој отац, док је кнезовао, и Бирчанин Илија сасвим друкчије радили. Виде то кметови, да Калаба ни најмање није вешт народним пословима, и да он са својим: *„лепо се дрво на поле цела“*, не може да закљони народ од велике глобе: зато једанпут код наше цркве у Бранковини начине скупштину дозову мога отца и кажу му: *„Оћемо да опет будеш наш кнез“*. Он се изговарао да не може и да није право да погине од Турака на правди, онда гракне сва скупштина више од хиљаду људи: *„ако ти буде суђено, а ти погини као кнез“*. пак счепашега и дигосе на руке. Ја сам био подаље од те скупштине, и кад чујем наједанпут ту вику, и видим оно комешање међу људима, помислим да га убише, но кад дотрчим ближе, чујем да сви вичу срећно, срећно, Алекса је опет кнез, и определише му више момака да води са собом. Мој отац договори се са Бирчанином, и почну јошт оштрије кнезовати и народ од сваке глобе и неправде турске заклањати“.

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић

ПОУКЕ И УПУТИ

За Главну Контролу, као и за поједина приватна лица, важи рок од 30 дана, по чл. 51. закона о пословном реду у Државном Савету, за изјаву жалбе Државном Савету противу указа.

Указом од 24. фебруара 1902. године С. М., виши контролор железничке дирекције, стављен је у пензију.

Молбом од 16. јула исте године обратио је се С. М. Главној Контроли, да му, на основу поднесених докумената, регулише пензију.

Овај захтев молиоца С. М. Главна Контрола је, по пропису чл. 109. закона о своме уређењу, саопштила г. Министру финансија, и г. Министар је, по разматрању молбе и докумената, нашао: да је молилац указом од 10. јула 1882. године, као секретар Касационог Суда, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпуштен из државне службе с тим, да му се једном за свагда изда из државне касе једномесечна плата, и да му се према објашњењу код § 73. зак. о чиновницима грађ. реда, време, које је провео у државној служби до 10. јула 1882. год., не може рачунати у године службе за пензију. А кад му се време службовања пре тога указа одбије, онда он нема десет година службе за пензију, према § 71. закона о чиновницима, — па је г. Министар, на крају овог свог одговора, молио Главну Контролу, да молиоца С. М. одбије од тражења пензије, као од тражења неумесног.

Главна Контрола се сагласила са напред наведеним одговором г. Министра

финансија, јер је и сама наша, да је указ о пензионисању молиоца С. М. незаконит, па је у својој општој седници од 3. августа 1904. год. решила: да се молилац одбије од тражења пензије, као од тражења неумесног и противног закону.

Противу овога решења Главне Контроле С. М. је 7. октобра 1904. год. изјавио жалбу Касационом Суду, и Касациони Суд примедбама свога првог одељења од 18. октобра исте године Бр. 9740. поништио га је са ових разлога:

„По §§ 68. и 71. закона о чиновницима грађанског реда, Краљ, на предлог дотичног Министра, може ставити чиновника у пензију, када овај наврши десет година указне службе. Према овоме кад чиновник право на пензију не може добити без Указа Краљевог, и када у овом случају Главна Контрола не спори С. М., да је он провео десет година у указној служби, већ му неке године не признаје за пензију, а тиме ни право на пензију; дакле налази, да је реченим указом повређен материјални државни интерес, — то онда Главна Контрола није ни могла ући у решавање питања, да ли С. М. има права на пензију *све докле док постоји Указ*, којим је он стављен у пензију, већ је била дужна, да по тач. 12. чл. 144. Устава; тач. 1. чл. 5. закона о уређењу Државног Савета и чл. 48. под 1. и чл. 51. закона о пословном реду у Државном Савету, употребити правно средство противу Указа, и тек по том, према исходу ствари, предмет овај узме у решавање.“

Главна Контрола није усвојила ове примедбе Касационог Суда, већ је на њих дала следеће противразлоге:

„Главна Контрола је се, по чл. 18. тач. 10. закона о своме уређењу и чл. 109. истог закона, имајући на уму Указ о пензионисању молиоца С. М., као и постојећи закон о чиновницима, упустила у решавање овога предмета и испитавши поднета документа уз молбу, наша: да молилац целокупно службовање под Указом, а са разним прекидима, износи: 10 година и 4 дана. Али је тако исто са обзиром на законодавно објашњење §§ 73. и 76. закона о чиновницима грађ. реда од 24. октобра 1870 год. (збор. 23., стр. 122., као и збор. 13. стр. 1., и пречишћени зборник стр. 88.) при оцини овога предмета пензије наша: да се молиоцу С. М. има да одбије од напред наведеног броја година службе цело прво време његова службовања до 10. јула 1882. год., којег је дана молилац, као секретар Касационог Суда, указом Бр. 2534., на основу § 76. закона о чиновницима грађ. реда, отпуштен из државне службе с тим, да му се једном за свагда изда из државне касе једномесечна плата. Ово време, које се молиоцу, према наведеном законском пропису, има одбити, износи: 9 година, 5 месеца и 22 дана, и на то прослужено време молиоцу сам закон не даје права за пензију, кад постоји Указ о његовом отпуштању од 10. јула 1882. год. Бр. 2534., којом приликом му је издата једном за свагда и једномесечна плата. У овом случају преко оспорених година молилац има за пензију само 6 месеца и 12 дана.

Што је пак молилац и поред наведених законских препрека, на предлог дотичног Министра, Краљевим указом стављен у пензију, то не може бити разлог за признавање и оних година службе за

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

пензију по томе, што Указ није једина погодба за задобијање права на пензију, већ и прослужење оног броја година, који тражи закон о чиновницима грађ. реда, и којим се законом то питање и регулише.

Ослањајући се на тај закон, Главна Контрола не може да прими ни ову примедбу Касационог Суда, што није употребила правно средство противу Указа, прво с тога, што се по закону о чиновницима грађанског реда, као што је напред речено, задобија право на пензију, а не по самом Указу; друго, што у овом случају, где Главна Контрола решава о пензијама, примедби о неподизању жалбе за оно, о чему се доцније има решење да донесе, т. ј. приликом покренутог питања о одређивању пензије, што је у исто време са свим особена радња — нема места; и напоследку, треће: што је Главна Контрола баш у овом случају била и у немогућности да жалбу поднесе противу поменутог Указа, јер јој дотични Министар није исти Указ, ни нужна дата уз њега, ни послао, на основу чега би Главна Контрола то могла учинити.

Касациони суд у својој општој седници од 15. новембра 1904. године Бр. 10.388 нашао је, да су примедбе I. одељења Касационог Суда од 18. октобра исте године Бр. 9740., на закону основане, а да напред изложени против разлози Главне Контроле не стоје.

Главна Контрола, налазећи, да је пензионисање С. М. противно закону, и да је тим Указом очевидно повређен материјални државни интерес у корист С. М., на основу чл. 48. чл. 144. Устава; тач. 1. чл. 5. закона о уређењу Државног Савета, и чл. 48. под I., као и чл. 51. закона о пословном реду у Државном Савету, изјавила је сада, после ове целокупне радње, жалбу Државном Савету противу поменутог Указа о стављању у пензију С. М., с молбом, да Државни Савет изволи указ о томе пензионисању, као против-законом, поништити.

Државни Савет претходно се зауставно на питању о благовремености жалбе Главне Контроле, на нашавши, да је неблагоприятна, решењем својим од 11. децембра 1904. године Бр. 9463, одбацио ју је као неблагоприятно поднесу, из ових разлога:

По чл. 75. тач. 1. Устава од 6. априла 1901. год., који је важио у времену када је ожалбени Указ донесен, а и по чл. 114. тач. 11. садањег Устава, Главна Контрола има право, да се у име државе жали Државном Савету, ако је Указом повређен какав државни материјални интерес у корист појединаца.

По чл. 51. саветског пословника од 31. јануара 1902. год., жалбе противу Указа подносе се непосредно Државном Савету у року од 30 дана, када је дотични Указ објављен у службеним новинама.

Ожалбени Указ оштампан је у службеним званичним новинама 27. фебруара 1902. год. (бр. 45.), а Главна Контрола поднела је жалбу Државном Савету 27. новембра 1904. год., — дакле после 2 године и неколико месеца, услед чега је не-

благовремена, према наведеном саветском пословнику.

На оцену ове благовремености без утицаја је околност, коју Главна Контрола истиче, што јој дотични министар није, према чл. 30. закона о уређењу Главне Контроле, доставио овај указ, јер по овом законском пропису стављено је у дужност министрима, да достављају Контроли оне указе, којима се одобравају делимични издаци по тач. 8. чл. 145. онда важећег Устава, и оне указе и наредбе, са којима је везан ма какав издатак из државне касе, те да би Главна Контрола могла контролисати умесност ових издатака. Међутим овде је питање о праву на пензију, које је ожалбеним Указом признато С. М., односно овде је питање о томе: да ли је Указом повређен какав државни материјални интерес у корист С. М.; а право жалбе противу оваких Указа дато је Контроли Уставом од 6. априла 1901. године, а не законом о уређењу Главне Контроле од 1 маја 1902. год.

Према томе, рок за изјаву жалбе противу Указа важи и за Главну Контролу по чл. 51. саветског пословника, као и за све друге жалитеље, јер се овим законским прописом не прави разлика између жалитеља.

На застарелост пореза Пореска Управа дужна је да пази по званичној дужности.

Пресудом јагодинског пореског одељења од 26. јуна 1901. године Пор. Бр. 3523., кажњен је М. П., трговац, са 2713-31 динара, за непријаву извесног земљишта од 1885. па до 1895. године.

На саслушању код пореског одељења осуђени је изјавио: да је учинио пријаву у своје време, и да порез плаћа на све своје земљиште. За доказ својих навода позвао се на сведоке и тражио да пореска власт изврши премер његовог имања.

Ову своју одбрану рецитовао је и у жалби изјављеној Пореској Управи, наводећи поред осталог још и то, да пореско одељење није његову одбрану извидело, ма да је то било дужно учинити, па је молио, да Пореска Управа поништи решење пореског одељења.

Пореска Управа, решењем од 26. јула 1901. године Пр. Бр. 21113., одбила га је од тражења као неумесног.

По изјављеној жалби, Државни Савет решењем својим од 18. октобра 1902. год. № 7273. поништио је решење Пореске Управе из ових разлога:

Из акта овог предмета види се, да је жалитељ кажњен за непријаву извесног парчета земљишта још од 1885. па све до 1895. године. Међутим и пореско одељење и Пореска Управа пропустили су да цене питање о „застарелости права наплате“ порезе, како по закону о порези од 14. јуна 1884. године, који је важио пре садањег закона, тако и по садањем закону о порези. Застарелост је у овом случају ослобођавајуће — уништавајуће право, и у погледу казне јавног је права, зато се на њу мора назити по званичној дужности.

Ово посматрање Држав. Савета усвојила је Пореска Управа.

М. В.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

КАЖЊЕНА ЛАКОМОСТ

Као и обично тога дана седео сам за писањим столом у својој канцеларији. И по позиву, а и по природи послова, адвокатска је канцеларија у истини уточиште свију оних, чији су правни односи, приватне или јавне природе, замршени толико, да се, без интервенције адвоката, не могу лако и брзо размрсити.

Прегледајући акта једнога предмета — који ми је у своме развоју задавао доста труда и једа — био сам се већ толико удубио у његово проучавање, да нисам ни приметио како више мене стоји један човек, дотле мени непознат, и по изгледу веома узбуђен, који је тада баш и ушао у канцеларију.

— Јесте ли ви г. Н. Н. адвокат, шеф ове канцеларије? — ослнови ме веома тихим гласом.

И по својој узбуђености и по гласу, којим је изговорио ове речи изгледало ми је, као да жели да говори са мном на само и о поверљивим стварима.

— Јест, ја сам Н. Н., адвокат. Ви јачмачно имате да говорите са мном на само, јел'те? упитах га и показах му руком да седне на оближњу столицу, а за тим одмах затворих врата од канцеларије свога помоћника.

— Да. Али пре него вам представим целу историју потребно ми је да напоменем, да желим да вам ову ствар представим у највећем поверењу. Оно што се мени десило, господине, не дао Бог да се деси чак ни мом највећем непријатељу. Сад тек видим, драги господине, да велики новац ипак мање вреди од мирног и спокојног живота.

— Ви сте јачмачно од некога узели новац на извесан недопуштени начин, па сте сада душевно узнемирени. Треба вам пута и начина да га вратите, па ипак да остаете частан човек. Јел'те, молим вас, будите потпуно искрени, јер се адвокату и поцу могу поверавати ствари од највеће тајности.

— Не, господине, ником ја нисам узео новац, већ су други људи узели од мене новац на један тако недопуштен начин.

— Па то је онда за вас у толико боље. Ви се, дакле, немате чега бојати. С тога ме и изненађује та ваша узнемиреност, у којој се огледа и некаква плашња.

— Ја управо не умем ни да одредим свој положај у овом послу, у којем сам, просто речено, на фини начин ја опљачкан. И кад у целој тој њиховој злочничкој радњи не би донекле имало и мога највишег удела, ја бих се данас код вас понашао сасвим друкчије. Мој би положај тада био одређен — знало би се да сам опљачкан. И са том одређеношћу и таквим уверењем тражио бих од вас, да предумете све могуће кораке, да се неваљалци пронађу и казне. Али, драги господине, у целу ову прљаву аферу уплетен сам и ја. И кад бих терао њих, бојим се, да не истерам после и себе као саучесника у

краји свог сопственог новца. Није ли то ужасан положај, кажите?!

— Ви већ постајете тајанствен човек са вашим представкама. Ја немам времена да вас слушам тако дуго. Молим вас, прегните на ствар. Ако се вашој бољци може наћи лека, будите уверени, ја ћу вам искрено помоћи — прекратих га, јер сам увидео, да је почео од Кулина Бана.

— Имате право, господине. Извините. Знате, човек кад је у невољи он има пред собом само своје интересе. Ја ћу вам, дакле, испричати целу ствар онако како је текла, а од Вас, као од поштена човека и добра адвоката, ишчекујем истински савет. Не жалим да платим добро, ако је само могуће спасти оно, што ми је однето.

— Дакле, чујте ме.

— Ја сам трговац београдски са радњом на... Име ми је Н. Н. Својим десетогодишњим радом стекао сам глас поштена и добра трговца. И као такав скунаторио сам једно 9—10.000 дин. готовине. Једнога дана дође у моју радњу извесно непознато лице и замоли ме, да са мном говори на само — овако, по Богу, као сада ја с вама — наговештавајући ми, како се тај разговор тиче моје среће. Оно за што сам ја дошао, продужи он, учиниће Вас за вечита времена осигураним и богатим човеком. Посао је леп, лак и ако пристањете зарада је велика.

— Знајући, да немам никаквог стрица у Америци и Русији, нисам се ни надао вести о каквом наслеђу, али ме ипак узбуђеност непознатог заинтересова, те га позвах у засебну канцеларију:

— Тако. Овде смо на само, можете ми слободно казати поверљиво све оно, што на својој души носите као тајну и што има да уређи мене, па разуме се и вас.

— Дакле, молим вас, настави он, ствар је у овоме. У Земуну је, пре неки дан, један тамошњи доста неписмен трговац дошао до 30.000 дин. зараде у српским новчаницама на једном послу, на којем је могао најмање ишчекивати ту зараду.

— Не знам, како и откуда је наједаред почео сумњати у истинитост ових српских новчаница. Ја сам његов најближи и највернији познаник, те сам у разговору са овим дознао, да је он ту сумњу једновремено везао и са плашњом да новчанице употреби. И ето видите том његовом заблудом треба сад ми да се користимо.

— Знам, знам, али ако су то у истини лажне српске новчанице, онда разумете ли ви тежину посла, кога се желите подухватити — прекидох га наједном.

— Знао сам ја да ћете ме и то питати. Али ја сам се побринуо да код вас отклоним и ту сумњу. Ево вам једне од тих банака, сравните је са једном од ваших правих, па ћете се уверити, да између њих нема апсолутно никакве разлике.

— Пошто сам се збиља уверио на све могуће начине да између ове две новчанице нема апсолутно никакве разлике — он настави даље:

— Ето видите, молим вас, ствар је чиста и потпуно сигурна. Од какве законске казне нема ни помена. Треба само одмах прећи на ствар, док још није ступио

дотични трговац у ближи додир са још ким у Земуну, који би га могао разуверити, јер.....

— Али како? шта управо хоћете, и како мислите ствар да изведете? понова га прекинем, већ нервозан са изгледа на добру зараду.

— Како, како...? ви сте нервозни, одговори ми он. Полако. Ја сам на све помишљао и ствар сам извео и довео дотле да је можемо одмах свршити, ако будемо имали новаца. Код вас сам дошао, јер сам чуо од вашег кума, који је мој добар пријатељ, да вам радња иде добро, да сте већ и коју крајцару, како се то обично каже, скунаторили, и да жели да вас већ сад и жени, као човека потпуно спремна за брачни живот. Од њега, неразбирајући даље ништа, ево ме право код вас ако сте вољни да приступимо послу, и да дођемо до лепих пара на веома прост и лак начин.

— Кад ми је већ поменуо име кума и доста приближно моје материјалне прилике, све сам више почео веровати у истинитост ове лепе приче, па му с тога и рекох:

— Ја сам вољан, али би требало да се мало размислим, јер новац.....

— Али, молим вас, прекиде ме он, немате се шта мислити. Видели сте једну од тих новчаница и уверили сте се, да је истинита. Са мном ћете поћи одмах за Земун, и собом понети 9.000 динара. Нећете ићи никуда сами. Ја ћу вас одвести право том трговцу, он је на крају вароши, далеко од оних, који би још и могли образжити пажњу на нас. А сваки минут, који пропустимо, скуп је, јер, као што вам рекох, бојим се, да га неко други не окупира, те би онда са нашег немара могли изгубити ову тако лепу зараду. Зар не, молим вас?

— Јесте, тако изгледа, како ви то лепо представљате. Само не разумем зашто се мора понети баш 9.000 динара? — запитах га, јер ми не беше лако да пођем са овом сумом и са човеком кога сада тек први пут видим, и који ми се истина показиваше као мој велики пријатељ, а мога кума добар познаник.

— Тако је, одговори ми он. Од човека, као што сте ви, ја сам ишчекивао да ћу морати одговарати и на такво питање, јер знам и уверен сам, да су на свој новац најпажљивији они, који су до њега дошли само и једино својим трудом и поштеним радом. Али ја сам са дотичним трговцем свршио све што треба. Пошто сам га претходно и ја убедио да је најбоље, да се беде отараси продајом новчаница са извесним губитком на њима, ја сам га одмах затим почео уверавати да ће једва моћи добити за такве новчанице, на којима се рескира све, од комада по 3 динара. Разуме се, да ми је пошло за руком да га о томе уверим и он је пристао. Ако вам је дакле стало до ове лепе зараде, а ви изволите одмах собом понети новац, јер и тако лађа кроз пола сата полази за Земун, те ћемо са њим моћи свршити посао још данас, а ви се још можете и натраг у Београд вратити.

(свршише се)

Ђ. Карајовановић.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Злочини деце у Америци. — Познато је, да су по америчким законима дечаки и девојчице, чим наврше шест година, дакле чим буду способни за школу, потпуно способни и за доношење свију законских казни за своја злочина дела. Док су код нас деца до дванаесте године старости закључно потпуно ослобођена сваке казни правне последице, дотле они с оне стране океана децу од шест година па на више на сличан начин као и одрасле изводе пред суд, да им се за учињено зло дело одмери казна по закону. По себи се разуме, да се на суду узимају у обзир и најмање ститнице, које иду у корист окривљенога, употребљује се примена најблаже казне уз оцену свију олакшавајућих околности. Али за то опет ништа не уздржава судије, да строго казне онога младога злочинца, код кога је у тим младим годинама јасно испољена дрскост и свиреност.

Пре кратког времена објављене су многе интересне појединости из статистике деце злочинаца од шесте године живота па на више у Њујорку и Броклину. Председник суда за децу, Вилард Олмстед, може да се поноси том славом, што је многе будуће људе спасао од тога, да једнога дана не допадне робије или не буду изведени на губилиште. Из званичних статистичких података може се видети, да је од стотине деце, која су у Њујорку седела на оптуженичкој клупи, њих осамдесет и пет пошло правим путем и постало поштено за цео живот. Само мало од те „спасене“ деце садањим начином живота задају страха, да ће једнога дана опет ударити рђавим путем.

Али се мора са сажаљењем признати и тај факт, да овај начин сузбијања злочина код деце није имао благословена утицаја у томе, да смањи број првих злочина код деце, која су дотле била поштена, јер место да је тај случај, ствар је са свим обратна, број првих притварања деце нових злочинаца стално расте. Децу ништа не уздржава од чињења злочинних дела то, што ће бити изведена пред суд многих људи да одговарају за своја срамна дела. Мала војска деце злочинаца добива сваки даном по кога новог рекрута. У 1904. години пред суд за децу у Њујорку и Броклину изведено је не мање већ 12.000 злочинаца. Ту су у већини деца од десете до петнаесте године; али ипак знатно премаша број деце злочинаца од седме до десете године, број злочинаца старих преко петнаест година. Прилично велики контингент заузимају талијански емигранти. Међу њима има имена Синеско, Торело, Бострони, Маскуло, Бартоли и таква се само пермутују са разним америчким именима и презименима. Рафаел Синеско, Шарл Торело и Џон Балпо зову се три мангупа од шест, седам и осам година, који су пре кратког времена атаковали на једну четрнаестогодишњу девојчицу на сокаку и отели јој цепену торбицу, у којој је било 3¹/₂ долара и неке друге ститнице. Исте недеље када су ухапшена та три дечка, притворено је још седморо друге

деца која су починила многе тешке злочине. Сем њих после је наравно ухапшена читава војска малих злочинаца, јер свакога месеца полиција има близу хиљаду таквих хапшења.

Међу тешке злочине, које су починила у последње време деца и за која су изведена пред суд за децу, спада страховити злочин, који су извршили брат и сестра од 16 и 13 година. Вилије Стеварт и његова млађа сестра Фалма убили су свог рођењег оца на спавању, при чему је он сигурно био пијан. Стеварта су нашли са пресеченим гркљаном и са више тешких рана по глави од убода и сечења. Даље, један је седмогодишњи дечко убио свога брата од стрица у колеџу.

Дванаест година стара девојчица, Лиџија Воден, сама је предстала суду и признала, да је лагала кад је теретила једног младог човека по имену Цана Голдона, да је он над њом извршио силовање. Тај је несрећник дотле седео у затвору читава четири месеца. „Ја могу да будем рђава по истрагу, могу другом зло да набацим, да не признам,“ говорила је мала покварена душа пред судом. Одмах је по том предата једном заводу за поправку и подвргнута строгом надзору.

Три мале Талијанке од шест, осам и десет година одале су се са свим мирно и равнодушно крађи по дућанима, и остале су у томе веома рутиниране. Кад су већ биле ухапшене, признале су, да су већ месецима вршиле тај „посао“ са много успеха. Признале су да су накрале робе у вредности неколико стотина долара, и да су све то претвориле у новац. Приметно лепе, мале сињорине носиле су целерине, којима се све крадљивице по дућанима необично радо ките. Предмете мање вредности и малих димензија носиле су дугопрсте девојчице у својим чарапама.

Изузимајући у случајевима убистава и паљевина, по правилу готово пушта се да прође извесно време, пре но што се њихов „случај“ преда суду. За то време притворену децу обучавају извесни учитељи, и тада проводе врло добро живот, само да се не би могла потужити кад изађу из заводских зидина. Ако им је владање добро, учитељ се изрази похвално о жудњи за учењем, и тада се деца пуштају из завода на „часну реч“, а претрес и осуда суспендују се. Отпуштена деца обавезују се, да су дужна сваке недеље један пут подносити заводу извештај о своме владању и подвргавају се саслушањима, што све траје обично шест месеца. Утврди ли се да су се за то време часно и поштено владали, онда се над њима у опште и не изриче пресуда за злочин, већ постају слободни и враћају се у друштво као „часни грађани.“ Учине ли пак какво ново дело, онда их без милости и милосрђа узимају у казнене или какав принудни завод за поправку, и ту утичу на њих највећом строгању. За време трајања рока за поправку младих грешника, њих посећују људи који су ставили себи у задатак облагорађење таквих заблуделих душа, и гледају да на њих утичу саветима и поукама, да би ударили правим путем.

Међу злочинима, који су стављани на терет оптуженима пред судом за децу,

има и паљевина, фалсификата, превара сваке врсте и опасних крађа.

Међу најпрепрудније злочинце, који су годинама постојали у Њујорку, може се убројати скоро ухапшени дечко од не више но петнаест година. Од своје осме године живота почео је да извршује све могуће и немогуће злочиначке мајсторије, а на њега нико није могао ни посумњати, тако се вешто умео крити. Са ретким задовољством и похвалом причао је он о свима својим недељима. Изјавио је да му је професија да врши опасне крађе, да је ради промене, понекад бивао и друмски разбојник, а да је чинио пробае и са паљевинама.

Тек пре кратког времена пошло је за руком њујоршкој полицији да похвата дружину од осам чланова, чији је вођа био дванаестогодишњи дечко по имену Клифорд Ален. Деца су ставила себи у задатак, да у 198. улици упале кућу број 294. У своје „оправдање“ изнела су та покварена и опасна деца то, што је друга једна њима ривалска дружина деце имала намеру да изврши паљевину баш те куће, па су хтели да им, што кажемо ми, извуку асуру.

Тако покварене деце има широм целог Њујорка, и што је најглавније дружине њихове обично се надмећу у томе, која ће од њих бити вештија и дрскија у извршењу злочиних дела. Једно од „најбеднијих“ за та друштва, јесте занимање тиме, што пресећу децу која иду у школу и од њих отимају доручак и неколико пара за трамвај.

У суду за децу деси се по који пут и каква лепа сцена, која мало насмеје публику и натмурене судије. Тако је био случај са једним малим, бледим, црнокосим дечком, коме судија рече, да му покаже један пут очигледно, како он то краде људима сатове, новчанике и друге ствари из џепова. Без икаквог зазора изјави Тито, да је увек готов доказати своју „уметност“.

„Ви сте жртва,“ рече он судији, „а ви — једном судском чиновнику — мој помоћник!“ И док је он објашњавао овом чиновнику како треба живо да се разговара са „жртвом“ случајно и неприметно се дотакао руком пролука судијинога. Кад је овај мислио, да ће га мали лопов баш сад хтети покрасти, његов је скупопцени сат већ одавно био у џепу од панталона дечкових. Поштовања достојни судија направио је тако запрепашћено лице, да је сва публика у сали прела у смеј. Право чедо жарке Италије са збуњеним осмехом пружи хронометар запрепашћеном сопственику.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Јаков Орловић, из Хрватске, стар 46 год., црномањаст, по лицу роав, у чакширама, кожуху и опанцима, — отео је 28. пр. м-ца својој газдарици Станији, удови Лукић, из Пећана, у срезу посавском, 173 дин., па по том незнао куда побегао, однев собом и своју пушку. — Позивају се све полиц. власти да Јакова живо

потраже и у случају проналаска спроведу га нач. ср. посавског, округа београдског с позивом на Бр. 2045.

Драгутин Јанић, родом из села Иваносатице, ср. пољаничког, по занимању пекарски момак, стар 18—20 год., малих црних бркова, у опште црномањаст, у одећу немачком, са шајкачом на глави и опанцима на ногама, — осумњичен је код начел. окр. моравичког да је ноћу између 27. и 28. пр. м-ца украо и однео Јовану Ничићу, из Ђуприје, ове ствари: један зимски капут са самуром боје беле, три пара разног одећа, један пар ципела, једну кошуљу белу са француском крагном и један пар црног одећа. — Позивају се све полицијске и општинске власти да за покрајом и крадљивцем предузму живо трагање и у случају проналаска спроведу га начел. окр. моравског, с позивом на Бр. 2547. — УБр. 7529.

Јован Мијатовић, продавац колача код Михаила Ђорђевића, хлебара оvd., 19. пр. м-ца отпутовао је пилићарским возом у унутрашњост, одевши собом 13 дин. од пазара. Јован је стар 38 год., родом из Тополе, висок, бркова великих и плавих, у кратком зимском капуту и плавом доњем одећу. — Позивају се све полицијске и општинске власти да Јована потраже и нађеног спроведу Управи града Београда с позивом на Бр. 7153.

Јован Томић и **Иван Радосављевић**, скитачки цигани, који су били у притвору код начел. ср. моравичког за опасне крађе, при спровођу за чачански првостепени суд побегли су 22. ов. м-ца из Горачића испред спроводника. *Јовану* је око 50 год., средњег раста крупан, црних очију, црне браде и бркова, лица широког, боје лица црно-жуте, одевен у сукнене чакшире и гуњ; на глави има шубару, а на ногама опанке. *Ивану* је око 60 година, средњег је раста, мало погурен, крупан, црних очију, проседе браде и бркова, боје лица жућкасте, одевен у похабане чакшире и гуњ; има половну памуклију, на глави шубару и на ногама опанке. — Нека их све полиц. и општин. власти живо потраже и пронађене спроведу начел. ср. моравичког с позивом на Бр. 2393. — УБр. 6991.

Дмитар Ђорђевић, родом из Смиловца у окр. крушевачком, осуђеник пожаревачког казненог завода побегао је из тога завода. Стар је 26 год., црномањаст, бркова црних, малих, браде кратке, црне, раста средњег. — Позивају се све полиц. и општ. власти да Дмитра живо потраже и у случају проналаска спроведу га пожаревачком казненом заводу. — УБр. 7400.

Непознати злочинци извршили су ноћу између 6. и 7. пр. м-ца опасну крађу на салашу Њице Ђогнића, земљоделца из Јабуковца; обили су кућна врата и однели 1 мотилу, 1 бакрач, 1 секиру, 1 косир, 1 копац и 30 кгр. ражи. Вредност покрађе износи 27 динара. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за лоповима и покрајом трагају и у случају проналаска упуте их начел. среза брзопаланачкога с позивом на Бр. 1965. — АПБр. 206.

Непознати крадљивац 1. тек. м-ца у зору прескочио је ограду од дворишта г. Сигмунда Полнера, апотекара на Убу, у намери извршења крађе, но у томе је спречен од г. Полуцеровог момка, који је крадљивца ранио из револвера „буздог“, калибра 9 м.м., услед чега је крадљивцу истекло доста крви. Позивају се све полицијске и општинске власти да обрате пажњу на ово лице, нарочито ако би тра-

лекарске помоћи или у апотеци куповало завојни материјал и лекове, па у случају пропаласка да га спроведу начел. ср. тамнавског с позивом на Бр. 583. — Убр. 6631.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Начелник среза нишавскога, актом својим Бр. 9086 од 22. фебруара тек. год., доставио је уредништву следеће:

«17. децембра прошле године, на један сат пред мрак, дошао је у кућу Тодора Пешића, трговца и најбогатијег човека из Равног Бучја, један омален младић, стар око 22 године, и издајући се за трговца, упитао је Тошу, има ли да му прода овце и козе за Божић. Тоша му је одговорио да има, и казао му је, да ће му их дати пар по 10 динара, ако сваки брав буде тежак преко 14 кгр., а по 6 до 8 динара ако буду лакши.

— На цену пристајем, одговорио му је тај младић, али исту не могу да прекинем док се не договорим са друштвом, које је доле у механи.

— На добро, ти иди и договори се са друштвом, рече му Тоша, па ако и они пристају на цену, ви дођите; иначе немојте ни долазити.

Младић отиде и после од прилике по сата врати се Тошиној кући са још два друга, од којих је један био стар око 26 година, високог раста, и имађаше при себи једну кратку двоцевку пушку. Други је био стар око 36 год., средњег раста и риђ. Тоша је баш био сео да вечера са укућанима. Они назову «добро вече», понију по чашу, две ракије, па и они седну те вечерају.

После вечере Тоша нареди укућанима где ће тој тројници «трговаца» да наместе да спавају, рече «лаку ноћ», па оде.

Кад он оде, она три «трговца» упитају његовог сина Анту.

— Куда оде старац?

— Оде да спава, одговори им Анта; он има своју засебну собу.

Кад они ово чуше, скочише на ноге. Онај мали узео пушку од оног високог, сви потргну револвере и повичу: «Да се није нико макао, иначе ће погинути!» Анта се на то уплаши и почне да бежи ка кућним вратима, али га онај високи претекне и не даде му да побегне на поље. Анта онда почне бежати ка соби у којој је Тоша био, али за њим потрча онај мали и онај риђи. Анта уђе у собу и подупре врата леђима, а она двојица почну гурати врата да и они уђу унутра.

Тоша који је већ био легао да спава, кад чује ларму у кући, устане, узме једну батину, па викне:

— Што ми властите чељад? Сад ћу све да вас побијем овом батином...

У то се врата од собе мало отшкринуше. Један револвер опали и Тоша се сруши на земљу мртав, рекав само. «Јао, изедоше ме...»

Мало после тога и Анта се сруши онесвесан на земљу, јер га је један од оне двојице, како су врата била отшкринута, ударио ножем у леву мишицу и рањено.

Врата се за тим отворе и они уђу у собу, па из сандука који је био поред Тошине постеље, узму сав новац, који онај мали стрпа у једну белу војничку торбу, па ишају у кућу. За тим онај риђи повеже сву чељад у кући, па са оним малим уђе у другу собу, ту заједно

обију један сандук и из истог покупе сав новац, који онај мали опет стрпа у торбу. За тим се врате, нађу један катанац, њима закључају врата од куће и побегну.

Учињеном истрагом по овоме делу, потпуно је утврђено, да су исто учинили:

1. **Танасије Милосављевић**, надничар из Туприје, стар 26 година, раста високог, косе црне, лица дугуљастог, очију плавих, носа правилног, бркова малих црних, браду брија; до сада није судски осуђиван, али је више пута

осуђиван полицијски и био је под полицијским надзором, а према уверењу суда општине Ћупријеке, познат је као човек нерадник и склон рђавим делима;

2. **Ђорђе Живковић**, надничар из Туприје, стар 36 година, раста средњег, косе смеђе, лица округлог, очију плавих, носа правилног, бркова и браде риђих; владања је, по уверењу суда општине Ћупријеке, рђавог и био је неколико

пута полицијски кажњаван затвором и полицијским надзором, а и судски је осуђиван у 1898. години пресудом Ћупријског првостепеног суда од 4. фебруара Бр. 1861. са 10 год. робије за разбојништво, и

3. **Радојко Ђ. Срећковић**, тежак из Великих Крчмара, стар 22 год., раста малог, косе

црне, лица округлог, очију плавих, носа правилног, нагариен малим црним брчићима; има белегу од засекотине на левом образу поред самих уста; владања је, по уверењу суда општине Крчмарске, врло рђавог, полицијски је осуђиван више пута, а и судски је осуђиван у прошлој 1904. год. пресудом крагујевачког првостепеног суда од 8. јуна Бр. 25541 на годину дана затвора за поништај туђих ствари, и пресудом од 25. октобра Бр. 38304 на 8

година робије, за опасне крађе, али је 9. новембра побегао из судског притвора и са Танасијем и Ђорђем извршио ово дело.

Како није искључена могућност да су они у путу из Туприје за Равно Бучје и обратно учинили још какво кривично дело, то се моле полицијске власти, да се у своме подручју о томе увере, па да о резултату извести власт среза нишавског.

Шаљу се њихове слике да се изнесу у «Полицијском Гласнику».

Т Р А Ж И С Е

Маца Терзић одбегла је од свога мужа Стевана Терзића, ковача овд., одневши собом све кућевне ствари. Она је родом из Борче у Аустро-Угарској, стара 22 год., омалена, пуна, смеђа. По оцу се презива Паскаљ или Грујин. — Нека је власти у случају пропаласка спроведу Управи гр. Београда с позивом на Бр. 6997.

У Х В А Ћ Е Н И

Живојин Ђорђевић, бив. слуга Извозне Банке, чију смо потерницу изнели у 1. и 2. броју, ухваћен је и притворен 1. тек. м-ца у Дрезди по телеграму Управе града Београда. Од 10.000 динара, колико је проневерио, нађено је при њему свдга 39 марака, а остало, вели, украдено му је на путу између Земуна и Беча. За који дан биће издан српским властима.

Сима Јовановић, бив. слуга г. М. Антонијевића, овд. јувелира, ухваћен је у општини белинској у ср. космајском, те је престала потреба за његово тражење према издатој потерници у 1. и 2. броју «Полицијског Гласника» од 6. т. м.